

Xây dựng và đo lường chỉ số tài chính toàn diện tại các quốc gia đang phát triển

Nguyễn Đức Hiền^(*) • Nguyễn Thế Bình • Vương Thị Hương Giang

Ngày nhận bài: 30/10/2024 | Biên tập xong: 02/3/2025 | Duyệt đăng: 12/3/2025

TÓM TẮT: Nghiên cứu này xây dựng Chỉ số tài chính toàn diện (FII) như một công cụ đo lường mức độ tiếp cận tài chính tại 28 quốc gia đang phát triển thuộc khu vực châu Phi, châu Mỹ Latin và vùng Caribbean, cùng châu Á và Thái Bình Dương trong giai đoạn 2008–2022. Dựa trên phương pháp phân tích thành phần chính (PCA) hai giai đoạn của Cámara & Tuesta (2014), nghiên cứu đề xuất mở rộng khung đo lường bằng cách tích hợp nhân tố bảo hiểm vào ba khía cạnh của tài chính toàn diện: sự thâm nhập, tính sẵn có và tình trạng sử dụng dịch vụ tài chính. Kết quả phân tích cho thấy sự phù hợp của việc bổ sung nhân tố bảo hiểm, giúp đánh giá toàn diện hơn về khả năng tiếp cận tài chính tại các quốc gia đang phát triển. Thông qua hệ thống các phép kiểm định trước và sau PCA, nghiên cứu đảm bảo tính tin cậy và hiệu quả của công cụ đo lường được phát triển. Kết quả ước tính FII cho thấy tình hình phát triển tài chính toàn diện, những khía cạnh đã đạt được và những khía cạnh cần phải cải thiện tại các quốc gia nghiên cứu. Trên cơ sở đó, bài viết đề xuất các hàm ý chính sách nhằm nâng cao FII tại các nền kinh tế đang phát triển hiện nay.

TỪ KHÓA: Chỉ số tài chính toàn diện, PCA, Quốc gia đang phát triển, Tiếp cận tài chính.

Mã phân loại JEL: C58, G2, G21, G22.

DOI: <https://doi.org/10.63065/ajeb.vn.2025.228>.....

1. Giới thiệu

Trong nền kinh tế thị trường, khi cơ chế giá cả không tính đến tất cả các chi phí và lợi ích cần thiết để cung cấp và tiêu thụ hàng hóa sẽ dẫn đến việc cung ứng và phân bổ hàng hóa và dịch vụ kém hiệu quả (Stiglitz, 1989). Hệ quả là, đối với lĩnh vực tài chính – tiền tệ, sẽ có một bộ phận những cá nhân và tổ chức không thể tiếp cận được với các dịch vụ tài chính

chính thức, đặc biệt là những người nghèo hoặc cư dân sống ở khu vực nông thôn, do thông tin bất cân xứng hoặc các yếu tố không

^(*) Nguyễn Đức Hiền - Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Bình Dương; 333 Đường Thuận Giao 16, P. Thuận Giao, TP. Thuận An, Tỉnh Bình Dương, Thành phố Hồ Chí Minh; **Email:** hien.nd@ktkt.edu.vn.